

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PART POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tünitók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér. Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és a fizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többzori közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér so a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és klíring 10,489. szám

Virágatlan város, kopár környék.

(t. l.) Csak így, ilyenkor, mikor kizöldült és kivirult minden, ami kizöldülhető és kivirulható volt, tűnik fel a maga teljes vigasztalanságában, milyen kietlen és kezdetleges gondozatlanságban felejtett hely ez a mi városunk. A belseje éppen úgy, mint a környéke.

Menj csak, szíves olvasó, végig a városnak akármelyik utcáján — menj végig akár a Kossuth utcán és ha kissé figyelő szemmel tekinétsz körül — ha még hozzá némi kíváncsiságot is van a környezeted csinosaságára — kedved bizonyosan elmegy a séta folytatásától. Jobbról, balról disztelen, kopár falak merednek feléd. Sötét és barátságtalanul rád bámuló ablakok. Virágok élénk színe nem élénkíti a kép egyhanguságát. Teljesen boldognak kell lenned, ha még legalább egy pillanatra, valamely erkélyen, vagy ablak mögött, egy üde, fiatal lány mosolygó arca, hajlékony alakja megjelenik. Szemeid már möhön kapnak az egyetlen derűs jelenség után. De hajh, a sors szeszélye kegyetlen, a jelenség, talán nem is sejtve, mi megy lelkedben végbe, hirtelen vissza huzódik a szoba háttérébe s te ismét elszomorodott szíveddel mehetsz az aszfaltbuzós utcán, a kopár falak között.

Két, három év óta már a fővárosi lapokban is mindegyre fölűnik egy-egy cikk, mely Budapest házainak komorságát panaszolja s hivatkozva Berlin s más európai városok példájára, azt sürgeti, hogy ezen a komorságon enyhíteni kellene. „Virágos ablakok” s más hasonló címe van e cikkeknek, melyek áradozó hangon dicsérik el a vidék bájos, kedves világát, régi jó divatú, muskátlis, zsalukáteres ablakait. Mennyi jóakarát s milyen naiv tájékozatlanság! Hová lett ez a régi jó világ, hol vannak ma már a virágos ablakok. Legalább nálunk sehol nincsenek. Hölgyeink néha még szende tudakossággal elmondogatják a régi verset, hogy a ki a virágot szereti, az így meg úgy, nem lehet rossz ember, de ennél többet, az emberiség ilyen irányu megjavítása érdekében, már ők sem igen tesznek.

Pedig nem is csupán a szépség, a környezet diszítése lehetne célja a virágok művelésének. Hollandia tulipán termesztését, mely egyik főtenyezője lett a lakosság vagyono-

dásának, talán már senkinek sem kell emlegetni. Persze, ott másforma emberek laknak. Ezek két-három holdnyi kertjükben gondos munkával, minden kis hely célszerű kihasználásával szép jövedelmet tudnak produkálni egy egész család jómódu megélhetéséhez is.

Nálunk kertek sincsenek. Nálunk csak házak és legelők vannak! S itt-ott közbe szántóföldek is. Mikor máshol mindenfelé arra törekszenek, hogy minden talpalattnyi területet a gazdagodás és haladás számára művelés alá fogjanak, nálunk még egész mezőségek, hegyoldalak lehetnek, melyeken csak néhány potrohos fűzfa, csenevész vackor és vadalmafa s kökény bokor nyílik ki a tavaszi napfényre. Egy-egy madár, varju, banka vagy más efféle rak fészket ágaik közé. Talán ezek olyan kedvesek tulajdonosaiknak, hogy nem akarják ezeket a bokrokat kivágni. Sajnos, maga a város sem jár elől jó példával ezen a téren. Ugy tudjuk, hogy a Csicsér alatt, a Budvár kelet felé huzódó oldalán is jó nagy darab területek vannak az ő tulajdonában. Ezek is így paragon hevernek. Pedig tanulás végett nem is kellene olyan nagyon messze járni. Alig néhány kilométernyire, Székelykeresztúron 1—2 év óta egész eredményes szőlőművelés folyik. Megtalálták a megfelelő szőlőfajt, s a termés csemege gyanánt is élvezhető, de ezenkívül magas cukor és szesztartalmu bort szüretelnek belőle. Nem kell tehát olyan óvatosnak lenni, ma már olyan újabb szőlőfajok vannak, melyek aránylag sivarabb talajban és barátságtalanabb klimatikus viszonyok közt is egészen jól megmaradnak. S még ha egyik-másik évben egy váratlanul zordabb időjárás gyengébb termést engedne is kifejlődni, azért még mindig bizonyosan több lenne az eredmény a semminél, a mennyivel most megelégszünk.

Nem messze van ide Segesvár is. Eltekintve páratlanul szép fekvésétől, a vároldalának pompás sétatályaival, melyet hatalmas, ősi vadgesztenyefák szegélyeznek — s a melyre mi csak irigységgel gondolhatunk — az egész környék, a hegyoldalak okos és jövedelmező kerti művelés alatt vannak. Valóságos ünnepszámba megy az ottaniaknak egy ilyen kertbe az egész családdal kivonulniok. Mindenfelé kerti vetemények, virágok, gyönyörű rózsák teremnek itt, s szépségükön ki-

vül nem csak jövedelemmel is megörvendeztetik gazdáikat. Sok helyen szép, lombos eper-fák díszítik az ösvények szegélyét, de természetesen, diszítő szerepükön kívül jól jövedelmező selyemhernyó tenyésztésnek is az alapjául szolgálnak.

Csak mi nem akarunk sehogyse tanulni. Ide eljön egyik-másik évben egy-egy ágról-szakadt szerb vagy bolgár család, a város valamelyik végén pottom bérért kivesz egy-két hold földet, néhány hónapon át műveli, káposztát, hagymát, paprikát természetesen, mi megvesszük tőlük jó áron készen, ők pedig néhány év múlva jól meggyarapodva ismét elvonulnak. Nálunk pedig marad minden úgy, a hogy volt, földjeink ismét visszasüllyednek a régi műveltségükbe. Ha más mindent nem végez el helyettünk, mi ugyan semmit el nem végzünk. A mire más büszke lenne, mi azt szégyeneljük.

Az Istenért, jó urak, kezdjünk el már végre fejlődni. Hiszen nem olyan hiába való fényezés az a civilizáció! A haladás az életkörülményeinknek minél kellemesebbé, kedvezőbbé alakítása, egyéni hajlandóságainknak minél teljesebb érvényesítése. Ki nem akarná ezt. Igen, akarjuk, de csak félig. A kellemesebb felét. Az igényeink folyton fejlődnek, de a mi ezekkel párhuzamosan haladva, azok kielégítésére biztos alapot nyújtana, azzal nem törődünk. Pedig így okos gazdálkodás és helyes beosztás nélkül létezésünk csak olyan, mint egy kártyavár, melyet minden kis szélfúvás ledönt. A melynek elég egy hűvösebb májusi szél is.

POLITIKA.

Országos pártgyűlés.

Az országos függetlenségi és 48-as párt folyó évi június 6-án országos pártgyűlést tart Budapesten, amelyre az ország függetlenségi köréit és pártvezetőit a kerületekből meghívják. Felkérlik a párt nagynevű vezéreit: Kossuth Ferencet és Apponyi Albert grófot, hogy szintén vegyenek részt és tegyenek nyilatkozatot a gyűlésen.

Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök a királynál kihallgatáson volt Bécsben. Ezt megelőzőleg tanácskozások voltak Kossuth Ferenc miniszternél. Wekerle a kormány nevében — hírszerint — az uralkodót arra kérte, hogy a kormányt bocsássa el, miután a fuzionális kísérletek minden tekintetben meghiusultak. Ezzel a döntésre az elhatározó lépést megteszik. A függetlenségi párt csak Kossuth vezetésével tarthatna lehetőséget a kibontakozás előkészítésére és pedig kizárólag a párt elveinek megfelelőleg.

Pünköszt előtti töprengések

(—ry) Midőn hol a nemzetiségek Vládjai és Vládnei és más nemzetiségi agitátorok izgatnak igazságnélküli állításaikkal, hogy a mártíromság filléréiből dűskálkodhassanak, hol a felekezeti türelmetlenség dob tüzes üszköt a békében élő magyar felekezetek közé, mindenkor egy-egy láthatatlan kéz után nézzél jó magyaram. Annak a nemzetünk felett lebegő rossz szellemnek a kezére, mely már elérkezettnek véli az időt, hogy megrendelje a nagy nemzeti temetést: a magyar nemzet számára.

Talán már meg is rendelte a nemzetek temetkezési intézeténél. Talán a nemzetiségi agitátorok a sírásók; talán a nemzetek fanatikusai szövik a szemfedőt s faragják a nemzet sírja fölé allítandó emléket. S talán ami amazoknál is szörnyűbb: ép most állítják gonosz sorsfordulatok egymással szembe a hazafiakat s talán most bizonyosodik be annyi sok történelmi intelem után is újból e szavaknak „átok fogta meg a magyart, hogy az soha össze nem tart” a szörnyű igazsága.

Lehetetlen, ha az ország jelenbeni politikai, valamint társadalmi helyzetét vizsgálja az ember, hogy ilyen és ehhez hasonló jeremiádok ne teremjenek az agyban s onnan elő ne törjenek szóban vagy írásban. Hazánknak ilyen váluton sorsa indított már régen is esztendőkre, lemondásra, mély érzésű hazafiakat, míg másoknak apró, pislogó mécsket tüntetett fel irányító szövetségül.

Sajnáljuk az igazán csüggedőket, mert a történelem megismétlődhetik. A nagy csüggedés örülésbe csaphat át! De hagyjuk e sötét képet. Nézzünk világító mécs után Találunk-e?

Igen, bizonyára igen, csak ne járjunk igen magasan; maradjunk a földön! Érintkezzünk a néppel és a néppel érintkező önzetlen vezetőkkel.

Én a többi között csak három világító mécses mutatok meg, melyek közül kettő vármegyénk két falujából, egy Udvarhely városából intget biztatón: „ne engedj magyaram, mert hazánk fundamentuma még nem korhadt el, nem rothadt meg”.

E három mécs, mely egyenként csak pislog, együtt még lángra gyulhat és messze világíthat.

Egyik mécs akkor pislant fel, midőn Bosznia és Hercegovina annexiójának lassúsága úgy tünt fel a székelők előtt, mintha a hadvezetőség félne háboruba kelni a ráccal.

Székelymuzsna fiatal legényeinek pezsdült egyet a vére — s hogy a magyar vitézséget szégyen ne érje — jelentkezett önkéntesen a harcra.

A második mécs nemzetiségi kézből, Abásfalváról világít — nem-

csak pislog, hanem igazán világít — midőn Boér István görög kath. esperes, ki 52 év óta lelképásztor, leálcazza a nagytoroku nemzeti agitátorokat. Kitanítja honfiui becsületre. Egy cikk, a mely „Lecke az izgatónak“ cím alatt a „Budapesti Hírlap“ban jelent meg, melyet a „Székely-Udvarhely“ is közölt f. évi május 16-iki számában. Olvasásra érdemes munka. Sőt több. Kincs, arany, mely megtisztult a tapasztalatok kohójában és onnan, mint világító szöveget ömlik ki. Csak kár, hogy jó részt éppen azok nem olvassák, kik okulhatnak belőle, t. i. a románság egyszerű, még meg nem mélyezett fiai. Érdemes volna a terjesztésre! Mit is mond Boér István az országházba bejutott agitátoroknak: „Szokrátesznek nem tanítványai azok, a kik a magyar parlamentben törvényhozói magaslatos hivatásukról egészen megelégedve, öntudatosan a hazugság poharának megmérgezett levélvel itatják azokat, a kiknek bizalma őket a törvényhozói hivatás magas polcára fölemelte. — Mert Magyarország a nemzetiségekre nézve a szabadság, egyenlőség hazája“ stb.

Ahol egy csillag feltűnik, ott több is van, csak tisztuljon a levegő! A harmadik mécs itt városunkban dereng régi idők óta. Amióta a róm. kath. és ref. felekezetek kiegészíttek templomaik ügyében is, meg a mi még fontosabb: benső érzelmeikben is.

Ha Erdélyt a vallási béke igaz hazájának tartották régen is, az érdemből Udvarhely városa is kivette a maga részét. És midőn ujabban vallási türelmetlenség jelenségeiként ítélnék meg, úgy országos, mint megyei avagy városi jeleneteket, a helyett, hogy azok fölött érdemük szerint, minden részről, mint tapintatlanságok fölött napirendre térnének, egy biztató mécs vonja magára a figyelmet, mely azonfelül, hogy egyházi, vallási szempontból is érdekes, de talán a maga nemében páratlan jelenség is.

Az eset egyszerű. Összefügg egy róm. kath. vallású nő életéből 35 évvel.

1872-ben az iskolai év megnyitására a helybeli református egyház leányiskolájához egy tanítónő kellett, mert hát városi egyház lévén, már nem lehetett a leánygyermekket csak a kántor kezére bízni, a ki nagyon öreg is volt.

A pályázat — az akkori módját nem ismerem — lejárván, csak egy alkalmas jelentkező volt és az is a már működő róm. kath. leányiskola igazgatónőjének volt a segédje. Mint ilyen természetesen róm. kath. vallású is volt. De hát mondá a presbiteria: alig van a városban (trunkus) ősi család, melynél ne lennének vegyes házasságok, miért ne taníthatná leánygyermekünket ő, a vallást ugyanis a tiszteletes uram, vagy valamelyik ref. diák eltaníthatja. Eszébe se jutott senkinek, hogy átérésre beszélje.

És úgy lett, a mint mondták.

Megválasztották, később állandósították. Majd a személyzet szaporodásával az igazgatói teendők ellátásával is megbízták.

Saját felekezetének előjárósága se átkozta ki, sőt úgy a református,

mint a róm. kath. közönség nagy és meg is érdemelt tiszteletben tartotta.

1872-től 1908. őszéig az ódságából az ő vezérlete alatt fejlődött a ref. nővelde, modern leányiskolává. Ekkor az egyház lemondván iskolatartási jogáról, csatlakozott az állami iskolához és 1908. őszén örömmel olvastuk, hogy a vall. és közokt. miniszter az állami leányiskolához kinevezte és az igazgatói teendőkkel is megbízta Madarász Veronikát.

Igy eshetett meg az, hogy egy igazi kálvinista iskolában, a kálvinista egyházmegye, egyházkerület tudtával egy róm. kath. vallású nő 35 évig tanítson, anélkül, hogy se az egyik, se a másik felekezet meg ne börtáncokozzék rajta. Követésre méltó példa!

Ime, így világít a felekezetek mezején is az a harmadik mécs, melyet nem olthat el a türelmetlenség szele. mert az a türelmes közvéleményből táplálkozik. Ezek azok a fénypontok, melyek még e ködös jelenben is biztatni képesek egy jobb jövővel. Biztathatnak e ködös jelenben is, midőn a legelső politikusok ott fennt, még eddig nem ismert veszedelmet jósolnak a politikai égboltozatra. Ilyen jelenségek terjesztésére várjuk a Szentlélek eljövételét!

Mert míg a törzsben egészséges a nedvkeringés, még a senyvedni kezdett ágakba is új életerőt vihet s a fa új, gyümölcsöző, erőteljes koronát tud hajtani.

Méhészkedésem története.

Köztudomású dolog, hogy a méhészet, a mezőgazdaság egyik legjovendelmezőbb kincses bányája a Székelyföldön pang, holott más országokban e téren már nagyon előre haladtak. A földművelésügyi miniszter ur is belátta, hogy ezen a bajon segíteni multhatatlanul szükséges. És hogy az ügyet magáévá tette bizonyítja azt a már eddig kiosztott élő méhek, számtalan kaptárok és méhészeti eszközök. A múlt évben engem is támogatásban részesítettek, panaszomat előadtam Dorner Béla intéző urnak, a ki a legnagyobb szíveséggel kihallgatott és ügyemet a legjobb sikerrel orvosolta, a melyért itt e helyen köszönetet mondok. Vagyok bátor e helyen kijelenteni, hogy mi se várjuk a kész, tanuljunk, dolgozzunk fáradhatatlanul és Isten áldása nem fog elmaradni. Teljesen hiszem is, hogy a székely nép, mely híres a csatában, kitűnő a munkában is s ha nem félt a szuronyok erdőitől és a golyók zápor-hullásától, nem fog félni a méhek fullánkjaiktól sem. A székely népnek csak meg kell mutatni a boldogulás várát, ő beveszi, ha életébe kerül is.

A méhészethez csak jó akarat, munka és türelem szükséges és mindenki megtalálja a boldogulás várát benne. Kiszámíthatatlan az az értékes kincs, a mi a méhészet terén 20 év alatt csak Udvarhely megyében kihasználatlanul elkallódott. Tettem is volna egy hozzávetőleges kiszámítást, de biztosan azt az összeget, a mire ütne, csakis ahhoz értő ember hinné el nekem. Legalább egy kis méhes minden lakásnak disze. A méhészet a szegény embernek fejős tehene, a gazdagnak kincses bányája.

A méhészetben szerzett tapasztalataimat és a méhek körüli teendőket e lap hasábjain közölni fogom és megismertetni az utat, a mely célhoz vezet. Elsőbb is engedjek meg, hogy méhészetem történetét röviden ismertessem, azt hiszem okulni fognak belőle kezdő méhésztársaim.

1896. év tavaszán egy barátomtól kaptam egy méhcsaládot szalmakaszban. Soha ez ideig méhhez nem foglalkoztam, nem ismertem, még a here és méh közötti különbséget sem, egyszóval mondván: semmit sem tudtam a méhek életéből és tenyésztéséből. A már említett egy méhcsalád azon évben rajzolt, az első raj elment, ami azt bizonyítja, hogy csakugyan nem értettem a méhészethez. Most száz közül egy sem megy el, akkor az egy is elment. Következett a másodraj, bizony a mi befogásunktól az is vigan elmehetett volna, okosabb volt jobb gazdát keresni, mint én voltam. Nem messze tőlem lakott egy öreg ember, kinek mindig volt 5-10 méhcsaládj, persze szalmakaszokban, elhívtam és ő befogta nekem egy tapasztott nagy vesszőkaszba. Ezt elhelyeztem az akkori méhesembe, a melyet a ház oldalára a fedél alá 3 méhcsalád részére ragasztottam, mint a fecske a fészket. A nevezett rajnak az anyja, hogy és miként, elpusztult, a mi párosodás alkalmával történt. Persze, nem akkor érttem hozzá és álynyás lett a család és így megsemmisült; a tél folyamán az anyacsalád is elpusztult a rossz betelelés folytán. Ilyen kezelés mellett a méhészkedés csak szerencse dolga. Méhészeti kezdésem katasztrófára jutott, de az a jelenet, hogy egy nyáron vigan röpködtek házam oldaláról, nagyon felejthetlenné lett előttem; nem tudtam vágyamnak ellentállani még akkor sem, midőn régi méhészek véleményét kikértem és kivétel nélkül mindenik azt a véleményét adta, hogy nem fizeti ki a méh a reá fordított kiadást. Kutatásaim alatt községünk érdemes jegyzőjénél véletlenül egy méhészt füzetre találtam, ebben a füzetben fedeztem fel a méhészet hasznosságát, új erőt kaptam a méhészethez. 1897. év tavaszán 10 méhcsaládot vásároltam, mind szalma kasban, ugyanekkor készítettem egy második méhest és 4 db egyesületi kaptárt a füzetben levő rajz után.

A második évben annyit el is értem, hogy nem jártam úgy, mint az első évben. Eljárásom nem mondható valami fényesnek, de akkor az elkövetett hibákat nem ismertem. Méhállományom azonban huszra szaporodott, megkéttszereződött. 1899. év tavaszára 10 kaptárt készítettem ugyancsak egyesületi méretre. Már ekkor éreztem, hogy ha csak a nevezett füzetecskéből szerzett tanulmányon maradoz, méhészetemet nem tudom kifejteni. Gondoltam, hogy ha méhészeti egyesület létezik, a honnan a szükséges utasítást megkapom, belépek. Tudakozódtam intelligens emberektől, de mind azt mondták, hogy ilyen nincs az országban. Nem nyugodtam bele, míg egy homoródi szász emberrel találtam, a ki méhészt volt és tagja az országos méhészeti egyesületnek. 1899-ben én is beléptem az Országos Méhészeti Egyesületbe, a honnan kaptam a rendes havi közlőnyt és

Binder Iván ur az akkori lapszerkesztő kérdésemre mindig kimerítő utasítással szolgált.

Itt tettem le az alapot méhészetem fejlesztésére, több szakkönyvet beszereztem, évenként 2-3 egyesület szakkönyvére előfizettem. Tanultam, kísérleteztem, közben keserű csalódással is. 1901-ben felmentem Budapestre Binder Iván szerkesztő ur mehtelepére, innen kimentem Gödöllőre az akkor épült állami méhésztudományi gazdaságba, ott is mindent megvizsgáltam és a mit szükségesnek láttam, azokat megjegyeztem. Hazajövetelem után új erővel fogtam a méhészethez, fáradhatatlanul készítettem a kaptárakat. 1902-ben 30 méter hosszú méhest építettem, 1904-ben újból Budapestre mentem, onnan Gödöllőre, hol több méhészeti előadáson vettem részt. Méhészetemből 1904-ig számba vehető hasznot nem huztam, addig a méhek szaporítására és a lépek építésére fordítottam a főszűrt, érdemes figyelembe venni, hogy egész méhészkedésem alatt a termelt lépet és viaszot a mai napig el nem adtam. Mind méhészetemben, mint feldolgozott lépek vannak elhelyezve.

A múlt évben termeltem 10 métermázsas pergetett mézet, a melyet értékesítettem métermázsánként 120 koronáért; 50 kg. esemege mézet, 20 kg. viaszot és kaptam 50 rajt, ez volt a múlt évi munkám eredménye.

A ki méhészetem iránt érdeklődik, bármikor szívesen fogadom, kívánságára díjmentesen felvilágosítással szolgálok. Székelyzsombor.

Ambarsis András
méhészt.

HIREK.

— **Aranytoll a székely írónak.** Háromszékvármegye nemes honleányai Kelemenné Zathureczky Berta urnő felhívására aranytollat küldenek Péterfy Tamás góbé írónknak, akit Budapesten most ünnepelnek husz évi íróskodása és huszadik könyvének megjelenése alkalmából. A kedves góbénak több helyről is küldenek emléktárgyakat. Marosvásárhelyről tulipános karosszéket kap az íróasztalához. Gyergyó székely közönsége azért, hogy a legelső székely regényt Gyergyóvidékről írta, egy ezüst borivó poharat küld emlékül. Talán legtöbbet irt Péterfy az udvarhelyiekről. Fenyőváry Ibolyka című székely regénye a Firtosaljáról szól. Kereszturról ered dalai legtöbbje: Felhő száll a Hargitára (zenéje Dankó Pistától), Köröszturon széles az út és még vagy ötven más. Góbéságainak fele udvarhelyiegyei. Leveles góbék. A rugonfalvi zöld barát és számos szép műve örökíti meg az udvarhelyiek eredeti szokásait. Annyi bizonyos, hogy a junius közepére eső Péterfy emlék-ünnepre az udvarhelyszéki székelyek is küldhetnének legalább egy tulipános írománytartó ládát emlékül.

— **A kamarai elnök kitüntetése.** A király Tauszik B. Hugó kir. tanácsosnak, a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara elnökének és az Agrár-takarékpénztár r.-t. vezérigazgatójáj-

nak, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a III. oszt. vas-korona-rendet díjmentesen adományozta.

— **Bucsu-vacsora.** A kataszteri előadóvá kinézett Szövényi László úr tiszteletére barátai 22-én este a Budapest szállodában bucsuvacsorára jöttek össze. Az összejövetelen, hol mintegy 40-en vettek részt, Stratzinger Emil kir. tanácsos, pénzügyigazgató meleg szavakkal fejezte ki a távozó barátainak és hivatalnoktársainak továbbbi hű ragaszkodását és érdeklődését. A vacsora, a melyen még számos kedélyes és szellemes felköszöntő hangzott el, a késő éjjeli órákba nyúlt át.

— **Népgyűlés a székely kamaráért.** A Székelyföld három vármegyéjének (Csik-, Háromszék- és Udvarhely) kereskedő és iparos közönsége körében igen élénk visszhangra talált a „Székely-Udvarhely” és a Székelyföld előkelőbb sajtó organumaiban felvetett eszme. Ma már egyértelmű a közvélemény, hogy a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara székhelye Maros-Vásárhelyen állandó nem lehet. Vagyis szükség van arra, hogy a Székelyföld vármegyéinek székhelyén legalább egy-egy kamarai alkerület sürgősen felállítsanak. Ebből kifolyólag — úgy értesülünk — a székelyudvarhelyi kereskedő-társulat és az iparos-kör vezetősége közelebről értekezletet tart, hogy pünköst után következő vasárnapra a vármegyei kereskedők és iparosok népgyűlését előkészítse. Reméljük, hogy Csik- és Háromszék vármegyék sem maradnak hátra e nagyfontosságú kérdés megbeszélésében s mielőbb hasonló mozgalmat indítanak addig, amíg késő nem lesz.

— **A székely kongresszus.** Debrecenből írják: A székely társaságok szövetsége negyedik rendes közgyűlését az idén Debrecenbe tartja június elsején délelőtt kilenc órakor. A kongresszuson képviselteti magát az ország valamennyi székely segítő egyesülete és több országgyűlési képviselő is részt vesz a tanácskozáson. A debreceniek nagyban készülődnek a küldöttek fogadására. A közgyűlés után több napra tervezett kirándulásra indulnak a kongresszus tagjai a Hortobágyra, a hol a város látja őket vendégül, azután a Tokaj vidékére és a Tátrába. A kik a közgyűlésen részt akarnak venni, május 28-ig forduljanak a szövetség elnökségéhez, Marosvásárhelyre.

— **Új iparosok.** Székelyudvarhely város területén iparigazolványt nyertek: Dávid Domokos gép- és vegyes lakatos Kossuth-utca; Sükösd József férfiniszabó Attila-utca; Sommenklár Fülöp szobafestő Petőfi-utca, Nyisztor Áron szabó Kossuth-utca, ifj. Kállay József cipész báró Orbán Balázs utca, Csató Ferenc szabó Szent Imre-utca.

— **Készülődés a székely kongresszusra.** A Debrecenben június elsején megtartandó székely kongresszusra városunkból is többen elutaznak. Résztételüket eddig — tudomásunk szerint — Sebesi János dr. alispán, Pálffy Jenő tb. főszolgabíró, Br. Sebessy Sándor, Hegyemegi Kiss Pál főispáni titkár, Szabó Gábor tb. főjegyző, Koncz Armin, Nagy Samu ügyvéd és Técsy Ferenc jelentették be.

— **A néptanítói munkásság elismerése.** Meghatóan szép, magasztos és a tanítói munkásság érdekes el-

ismerésének adta jelét Siménfalva község székely lakossága Szász Ferenc állami isk. ig. tanító iránt, ki 19 évi folytonos ott működése alatt e községet a vidék legértelmesebb és intelligensebb községévé nevelte. A nép kulturális és közgazdasági életének fejlesztését szolgáló újabb intézményeket legelőször e községben láttuk meghonosítva annyira, hogy ma már hitel, fogyasztási-, tej- és állatbiztosító szövetkezetek állanak a népjólét szolgálatában. De kiváló tevékenységet fejtett ki 19 év alatt az „Ifjusági-egylet” vezetésében, melynek 1903. évben szilárd és kitarító buzgósággal „Otthon”-t épített s azóta az egyesület saját tulajdonát képező épületében tartja tanulási és táncestélyeit. E kiváló tevékenységének elismerésül az ifjuság akkép rőtta le háláját Szász Ferenc tanítója iránt, hogy megfestette életnagyságu mellképét és azt az „Ifjusági Otthon” nagytermébe helyezte el. E kép leleplezési ünnepélyt tartották meg május hó 20. án. A községnek aprója-nagyja zsufolt-ságig megtöltötte a nagytermet. Darkó Lajos székelyszentmiklósi tanító vezetése mellett az ifjusági dalkör alkalmi énekkel nyitotta meg az ünnepélyt, Szász Károly ref. lelkész hosszabb beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit, majd Vári Kálmán az ifjuság háláját tolmácsolta; Györke Róza az unitárius, Marosi Eszter a református vallású lányok nevében nyújtott át diszes csokrot, mire Szász Ferenc meghatottan mondott köszönetet az ifjuságnak és a községnek e kitüntető figyelemért. Az ünnepélyt a Himnusz eléneklésével zárták be. Boldog lehet egy község, melynek ilyen tanítója van és boldognak mondhatja magát azon tanító, kinek ily hálás községe van.

— **Mikor a szerezcsen fehérre szerezne mosakodni.** A néhai Fehérvári kormányának nagy hű-hóval előre hirdetett vádirata végre elkészült és még a hónap végére megjelenik. A könyv, melyet Lányi Bertalan, a darabontok házi tudósa irt meg — mint a hozzájárulást küldött előzetes jelentésből látjuk — a törvénytelen korszakot „kormányzat-politikai és alkotmányjogi megvilágításban” fogja bemutatni. Részletesen ki fog térni a darabontok működésének minden mozzanatára; természetesen a főcélja az lesz, hogy a napnál világosabban kimutassa a saját külön igazságukat. A könyvnek — mely 600 oldalnyi terjedelemben Benkő Gyula könyvkereskedésében Budapesten fog megjelenni és az ára csekély 12 korona lesz — kétség-telenül számos olvasója akad majd. Hiszen érdekes látvány is az, mikor a szerezcsen a nyilvánosság előtt kísérletezik azzal, hogy vastag fekete bőrt fehérre mossa. Ugyan mosakodhatik, célját sohase fogja elérni s legfőnnebb nevétségessé teszi magát hű erőlködéseivel.

— **Ezüst lakodalom.** Egy jóra való székely család ünnepelte meg minap Küküllőkeményfalván házasságának negyedszázados évfordulóját. Sebők Márton és felesége szül. Sebők Márcella ez a szorgalmas székely házaspár, akik igyekezetük után, biztos megélhetést teremtettek itthon nemcsak önmaguknak, hanem hét élő gyermeküknek is. A családtagok szaporodásán nem estek kétségbe; e helyett újabb keresetforrás után néztek. Előbb italmérést, majd szatocsüzletet nyitottak, e mellett pedig kisbirtokukon fáradhatatlanul munkálkodtak. Józán és vallásos életben folyton előre törekedtek. Az ünneplő házaspárt S i m o n Sándor plebános a templomban megáldotta

s azután igen szép családi ünnepély volt a háznál, hol városunkból Ferenc Gyula bornagykereskedő is részt vett, akinek kezdettől fogva állandó vevője volt a jubiláló székely pár.

— **A Vasárnapi Munkásképző Országos Bizottság** K Jónás Ödön műegyetemi tanár elnöklésével május 18-án tartotta rendes évi gyűlését. Az ülés tárgya az 1909—1910. évi ciklus programjának a megállapítása s a lefolyt ciklus működéséről szóló jelentés bemutatása volt. Az évi jelentésből konstatalható, hogy a bizottság az 1908. évben is elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki az ingyenes vasárnapi előadások rendezése terén. Ezen munkásságok eredménye számokba foglalva a következő: Budapestben százhatvan előadás 30.432 látogatóval; a vidéken pedig Arad, Brassó, Diósgyőr, Kolozsvár, Máramaros, Marosvásárhely, Orosháza, Szeged, Székelyudvarhely, Temesvár városokban százhatvanöt előadás 74.278 látogatóval, tehát az egész országban összesen háromszázhuszonkét előadás 104.719 látogatóval. Az előadások tárgya a történelem, földrajz, irodalom, törvényismertetés, egészségügy, természettudományok köréből való volt.

— **A tüzoltó-egylet** újjászervezésének előkészületei javában folynak, úgy, hogy a megalakulás már a jövő hónap első felében meg fog történni. Sebesi alispán, az új főparancsnok — kinek megválasztásáról már a mult esütörtökön irtunk — ivet körözött, felhívással a minél számosabb belépésre. Az ivet már eddig is társadalmunk mindegyikéből sokan aláírták.

— **Siremlék-ünnepély.** Ifj. Demeter János emlékének megörökítésére a székelykeresztúri unitárius gimnázium és a székelymuzsnai egyházközség, mint közös jötevőjüknek a helybeli szakiskolában igen szép emlékkövet készített. Ennek ünnepélyes leleplezése folyó évi június hó 13-ikán lesz Székelymuzsnán, hol a gimn. tanári kara és ifjusága, valamint Dr Boros György teológiai dékán is részt vesz az ünnepségen.

— **Ismét pusztító jégverés.** A homoródalmási kártékony felhőszakadás után alig néhány nap mulva ismét pusztító vihar hirtet vességük. Kedden, 25-ikén délelőtt Erdőfüle és Bardocz határában volt zivatar és jégverés, mely különösen a fiatal vetéseknek ártott. A kár elég jelentékeny.

— **Papirost és írószert** csak papirkereskedésben vásároljunk, mert ott jobbat, szebbet és olcsóbban vehetünk.

— **Vizbefullt székely.** Székelybetlenfalván, kedden 25-én este 2 var-sági ember, Péter Gergely és Ambrus Márton betértek a korcsmába. A mig iddógáltak, lovaik bementek a Küküllőbe. Ambrus utánuk ment, de a viz elsodorta, először partra huzták, de ő újra visszament és a vízbe fuladt. Holttestét még nem találták meg.

— **A homoródalmási pusztulás helyén.** A homoródalmási árviz helyén még mindig nagyon szomorú látványt nyújt. A lakosság az árviz által összehordott törmelékek és gaz eltakarításával, továbbá lakóhelyeinek rendbehozásával foglalkozik. Hétfőn, 24-ikén megjelentek a helyszínen: Sebesi János dr. alispán, Szabó Tivadar oklándi főszolgabíró és Szobotka Rezső műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke is, a kik személyesen meggyőződhetek, hogy a mult számunkban közölt híradásunkban nem túloztuk a veszedelem nagyságát. A csapás annál érzékenyebben sújtotta a lakosságot, hogy éppen a legsürgősebb munkanapok idején, tavasz közepén történt. A kár, a mennyire hozzávetőleg szár most meg lehet állapítani 2—3 százezer koronára is felbecsülhető.

A boldogulás utja.

Írta: Gömbösné Galamb Margit.

Az élet — annak, a ki azt komolyan veszi — harc és kötelesség. Benne a mentsvár: a család, a mely egyedül nyújthat kárpótlást és jutalmat az élet súlyos küzdelmeiért és állandó fáradozásaiért. Oda tér meg fáradt homlokával a férfi, ott érleli munkájának gyümölcsét a nő, onnét indul ki — megint csak harcra, önállóságra — a gyermek.

A mi az emberi boldogulásnak a tényezője lehet, annak magját mind a családi élet neveli. S a mi gyermekeink érzelmét, szívét megfertőzi, hogy aztán balsorsuk kutforrása legyen: legnagyobb részt azért is a családi nevelés helytelen irányát okozhatjuk.

Óriási rajtunk a felelősség azokért, a kiknek sorsa reánk bízott. S e nagy feladat megoldására — bár a lelkünk tele jóakarattal — szinte képtelenek vagyunk, ha nem állnak rendelkezésünkre helyes eszközök.

A modern élet sok hangzatos jel-szava zür-zavart váltott ki itt-ott még a józanabb itélő képességéből is. Elkapja, viszi az embereket az egészségtelen áramlat, a mi kezdi kifosztani leányaink lelkének legszebb díszét: a nőességet s fiaink szívébe kötelességtudás nélkül való ambíciót nevel, önzertlen hazaszeretést helyett pedig mindennel megalkuvó önérdéket. A mi otthonát kerülővé, hiúságnak rabjává teszi az asszonyt, közönyössé az anyát, prédává a férfit és elégedetlenné mind a kettőt.

Önkéntelenül is felbukik előttünk a kérdés: mivel vethetjük meg tehát alapját annak a templomnak, a melynek küszöbén belül a boldogság — vagy a mennyiben ez a szó emberileg tulzott jelentőségű: — a megelégedés várhat reánk?

Az én hitem azt feleli erre: a lélek és az értelem harmóniájával. Így jutott ugyanis eszembe mindez, forgatván egy most megjelent, pompás kötetű, gyönyörűen kiállított műnek: „A magyar család aranykönyve” első kötetének lapjait.

Előtte ez a diszes, hatalmas kötet a maga értékes tartalmával s előttem a jegyzéke mindannak a bőséges ismeretnek, a mit a sajtó alatt levő második és utána megjelenő harmadik kötet nyújtani fog.

Az első kötet az egészség, lakás és ruházódásról szól. Kitünő erők tollából. Megközelítőleg se volnék képes a tartalom tárgyát részletezni, lévén az annyira sokoldalú. Éppen úgy, mint a sajtó alatt levő kötetben mindaz, ami a család külső társas életére vonatkozik, vagy a mi harmadikban a család gazdasági életét fogja tárgyalni.

Csak azt tudom, hogy a „A magyar család aranykönyve” nélkülözhetetlen a mai élet sok különböző küzdelme és törekvése között mindazok számára, a kik a boldogulás felé vezető leghelyesebb utat keresik.

Tanácsadója, barátja lesz e könyv minden magyar családnak. Kincsét birunk benne, mert minden egyes lapjáról igazság, bölcsesség szól hozzánk. S a józan gondolkodás meggyőző erejét érezzük, mikor egy-egy fejezet átolvasása után elgondolkodunk. Bőséges tartalomjegyzéke szinte kínálja kincses gazdagságát, hogy merítsünk belőle.

Megtanulják belőle leányaink egészségük, szépségük ápolását és megóvását; a fiatal anyák gyermekeik gondozását, felnevelését; az új házasságok lakásuk okszerű berendezését, kelengyékük megszerzését. A betegápolásban mindenre kiterjedő tanácsokat ad, éppen úgy mint az öröm és bánat napjaira. Balesetknél vagy betegségekknél, a mikor orvos nem állhat rögtön rendelkezésünkre, hogy mit és miként tegyünk: felvilágosítást ad.

Ezt a „gyakorlati” munkát a gondos szülő feltétlenül megszerzi, hogy leányának kelengyéjéhez tegye, miént

ORBÁN NAGY ÉS TAMÁS

Elismert szilárd és elegáns készítményű női, uri és gyermek-cipők.
Olcsó szabott árak. Képes árjegyzéket díjtalanul küldenek.

elsőrangú cipőraktára Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 12. sz.

Valódi Kobrak-cipők gyári raktára.

annak egyik fontos kiegészítő részét. Hiszen ott benne mind az, a mi az első idők bizonytalanságában és később is szívükre ható igazsággal vezetheti cselekedeteiket.

Az élet minden körülménye között, minden rendű és rangú ember számára van mondanivalója. Bármit óhajtunk megadni — a szabályszerű megjelenéstől kezdve, a pályamutatókon keresztül, egészen a kertészeti vagy a gazdasági termények házi értékesítéséig — csak felütjük a tartalomjegyzéket s annak nyomán megkapjuk mindenre a leghelyesebb utbaigazítást. Anyagi és erkölcsi dolgokban egyaránt. A nevelő-intézetek is sokat meríthetnek belőle a modern nevelés tökéletesítéséhez.

Nagyvilági asszonyoknak éppen olyan fontos, a mennyire nélkülözhetetlen a szerény körülmények közt élő kishivatalnok feleségének.

Mindezekből az az impresszióm, hogy a könyv megjelenése elsősorban is erkölcsi célt kíván szolgálni. Valószínűleg ezért is tette az Athenaeum mindenki által megszerezhetővé. A három kötet ára ugyan vászonkötésben 64, bőrkötésben 84 korona, de megrendelhető havi 2 korona részletfizetésre is. E fizetési feltételt már egymagában biztosíték arra, hogy a magyar család aranykönyve megszerezhesse magának azt a díszes helyet, a mely a magyar uri házak könyvtárában megilleti.

Ismervén tartalmát s ismerve a mai élet körülményeit, a melyek egyenesen ráutalják az embert arra, hogy mindenben támaszt keressen, kétségtelennek tartom, hogy a ki már megszerezte, az örömmel vallja magáénak s a kinek még nincsen

tulajdonában, az minden anyagi nehézség nélkül megszerezheti.

Meglepetésnek, ajándéknak: maradandó értékű s a családot szolgálja a családokat érdeklő krónikák számára fenntartott díszes helylyel is, a mely a könyvnek élén, mindjárt az első lapok művészi keretében kiálkozik.

A ki boldogulni akar, a ki tökéletes, testben-lelekben egészséges embereket kíván adni a társadalomnak: az szerezze meg ezt az aranykönyvet. Megbecsülhetetlen lesz bírásának előnye és haszna. Megtanuljuk belőle: hogyan kell az életet hasznosabban, jobban és — szebben élni le...

Írói és kiadói a magyar közeposztály sorsának javulását tüzték általa maguk elé feladatul; a mű méltánylása csak méltó felelet lesz arra az igyekezetre, a melylyel a célt szolgálni kívánták.

Csak annyit tesztek még hozzá a hol a magyar család aranykönyvének ismertetése vagy ajánlása szerény kopogtatással megjelenik: fogadják szívesen önmaguk érdekében. A tudás és ismeret, a mi együtt jön vele: egy egész életnek áldása lehet.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és ujságladó intézete.

1848 eredeti angol, francia és amerikai toalettmódel közzöl a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Eladó épületes beltelek. Székelyudvarhelyt, Bálint-utca 8. sz. alatt levő épületes beltelek eladó. Bővebb értesítés ugyanott nyerhető.

Vizsgai íráslapok

legjobb papíroson és legszebb kivitelben

BETEGH PÁL

könyv-, papír-, író- és rajzszer-áruházában kaphatók Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám alatt. o

Levélpapíros különlegesség:

20 darab 20 fillér

Firtos Están

fehér finom levélpapíros és belül színes boríték. -- 20 db 20 f.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Ne vegyen addig épület fedéséhez anyagot, míg
a lugosi fedélcserép

utólérhetetlen **előnyeit** nem ismeri. Egy négyszög méter fedéshez 15 drb szükséges. Csinos és tartóságban páratlan. Főraktár: **Fekete Beniam** építkezési vállalkozónál Székelyudvarhelyt. Vidéki megkeresésekre levélben válaszol.

MIERT

nem előfizetője Ön is

AZ ÜZLET

című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a **legjobb magyar kereskedelmi szaklap.** Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekély összeget „AZ ÜZLET”-re rászánja, az jó üzletet csinált. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Sas-u. 12. sz.

Elvállal teljes iroda- s iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú diszlevélpapírok. Ezen kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-karttyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. **Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi karttyákl** üdvözlő jegyekből.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, sulyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Karttyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban hangjegypapírok. Sorvezetők.

Írők, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szepirási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények, okmány és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői karttyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-

tollak, tollszárazak, disztollszárazak.

Íronok, fekete, színes és másoló-

ironok (crayonok), zsebironok, es-

varironbetétek, ironvédők, iron-

hegyezők. Kréták, iskolai, kávé-

házi és fajelző kréták, színes

kréták. Tinták, legjobb irodai és

másoló tinták, színes, vegy- és

ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték,

tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok,

hegedü-iskola, hegedü alkatrés-

szek. Gramophon és fonográfok,

lemezek és hengerek (cs. hang-

goló-sipok és orgonák. Mono-

grammok fehérenemű és levél-

papírjelzésre. Kézi nyomda. —

Különféle bélyegzők, pecsétnyo-

mók, pecsétjegyek, pecsétviasz,

festékpárnák, ostya Ajtóablak

és névfeliratok öntött fémből,

erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárca és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj-szfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollallványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézők, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapcsok stb.

Postatakarékpénztári chekk- s clearing számla 44,156

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomdátó intézetében Székelyudvarhelyt 1909.